

Asia: VN/26649/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta Kansalliseksi metsästrategiaksi (KMS2035)

Luku 2: Toimintaympäristö

Huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 2: Toimintaympäristön muutos

Kansallinen metsästrategia on Kainuulle ja Suomelle monessa suhteessa merkittävä: metsät ovat monipuolisen hyvinvoinnin perusta ja metsien rooli on keskeinen toimeentuloa, huoltovarmuutta, ilmastonmuutosta, luontokatoa ja ihmisten terveyttä koskevia kansallisia ja globaaleja haasteita ratkaistaessa. Sekä kansallisesti että erityisesti alueellisesti metsätalous ja -teollisuus ovat talouden tukijalka. Toimintaympäristön muutoksen osalta strategiassa on kiinnitetty hyvin huomiota metsien raaka-aine- ja energiakäyttöön Suomen huoltovarmuutta parantavana tekijänä.

Metsien merkitys hiilinieluna on merkittävä, mutta on korostettava, että ilman merkittäviä päästövähennyksiä ja fossiilisista raaka-aineista luopumista, ei voida estää eikä edes kovin suuresti hillitä ilmastonmuutosta. Metsien hiilinielun kytkeminen kompensoimaan varsinaisten fossiiliperäisten päästöjen kompensointia ei ole poliittisesti järkevää.

Metsillä ja metsien tuotteilla on tärkeä rooli fossiilisten raaka-aineiden korvaamisessa, kompensoatioissa. Juuri tähän tavoitteeseen mm. Kainuun metsäala voi parhaiten tuottaa lisäarvoa ilmastonmuutoksen torjumiseksi.

Samoin luonnonmonimuotoisuudelle metsät ovat tärkeitä. Tulevaisuudessa onkin kiinnitettävä entistä enemmän huomiota arvokkaiden elinympäristöjen tunnistamiseen ja käsittelyjen ulkopuolelle jättämiseen sekä luonnonhoitoon talousmetsissä suojeluverkostoa täydentävänä osana. Luonnonhoito menetelmiä on tunnistettu alueellisissa metsäohjelmissa, tarvitaan osaamisen ja tiedon jalkauttamista käytännön toimenpiteiksi.

Luonnontuotteiden käytön lisäämisessä ja jalostusasteen nostamisessa on suuri liiketoimintapotentiaali ja myös kasvava halu toimijoiden joukossa. Tätä liiketoimintaa

suunniteltaessa ja toteutettaessa on otettava huomioon metsänomistajan asema ja oikeudet ja varmistettava, että myös metsänomistaja hyötyy luonnontuotteiden käytön kehittämisestä.

Avoimen metsätiedon hyödyntäminen on avainasemassa metsätalouden ja metsäbiotalouden uudistumisessa ja monipuolistumisessa. Aineistoon on hyvä tulevaisuudessa saada kattavasti tietoja myös ei-puuaineisista ja aineettomista (kuten maisema) raaka-aineista. Tietoa tarvitaan yritystoiminnan monipuolistamisessa ja kehittämisessä.

Vaikuttaminen EU eri ohjelmiin, direktiiveihin ja strategioihin on tärkeää. Vaikuttamisen tulee olla kansallisesti yhtenäistä ja selkää ja alueiden osaamista tulee kuunnella sekä EU vaikuttamisessa että kansallisessa päätöksenteossa. Vaikka metsien käytön yksityiskohtaisista ratkaisuista oltaisiin poliittisesti erimielisiä, on erittäin tärkeää, että viesti Suomen metsien monipuolisesta alueellisesta ja kansallisesta merkityksestä ja erityispiirteistä saadaan viedyksi kansallisesti entistä paremmin ja yhtenäisemmin EU tasolle.

Metsästrategian luvussa 2 olisi hyvä tehdä riskinarviointi ja skenaariotarkastelu siitä, miten EU:n eri metsiin kohdistuvat politiikkatoimet vaikuttavat kansallisesti ja alueellisesti työllisyyden, elinvoimaisuuden, uusien investointien, yrittäjyyden ja huoltovarmuuden osalta. EU:n useilla metsiin kohdistuvilla politiikkatoimilla on kauaskantoisia vaikutuksia ja on oleellista tunnistaa ja kirjoittaa auki mitä ne ovat, niistä aiheutuvat riskit ja vaikutukset Suomen metsien käytölle, metsäteollisuudelle, työllisyydelle, taloudelle ja Suomen kilpailukyvyille.

Vaikuttaminen EU:n tuleviin ohjelmiin, direktiiveihin ja strategioihin on tärkeää. Suomen on oltava vahvasti sitoutunut kansainvälisiin metsää ja ympäristöä koskeviin sopimuksiin, mutta samalla toimittava aktiivisesti eri poliittisilla foorumeilla siten, että Suomen metsienhoidon ja -hyödyntämisen erityispiirteet ja ennakoitavissa olevat toimintaympäristön muutokset tulevat huomioon otetuksi uusia sopimuksia valmisteltaessa ja olemassa olevia sopimuksia muutettaessa. Vaikuttamisessa on huomioitava metsänomistusrakenne (yksityinen metsänomistus/valtio) sekä alue- ja paikallistason merkitys strategioiden toimeenpanossa. Vaikuttamisen tulee olla kansallisesti yhtenäistä ja selkää ja alueiden osaamista tulee kuulla ja ottaa huomioon alueiden erilaisuus. Kansainvälisessä edunvalvonnassa tulee korostaa kansallista ja alueellista päätäntävaltaa.

Luku 3: Tahtotila

Huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.1: Visio - Kasvavaa hyvinvointia metsistä ja metsille

Visiossa on hyvin huomioitu tahtotila, että Suomi on tulevaisuudessa kilpailukykyinen toimintaympäristö uudistuvalla ja vastuullisella metsätaloudella. Visio tukee kansallista biotalousstrategiaa, jossa tavoitteena on kaksinkertaistaa biotalouden arvonlisä 2035 mennessä. Strategiassa on tarpeen varmistaa, että strategia tukee alueiden kehittämistä, jossa kestävän

kehityksen ekologinen, sosiaalinen ja taloudellinen näkökulma otetaan huomioon. Metsästrategiassa on hyvä korostaa, että kyse on myös elinkeinostrategiasta.

Huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.2: Strategiset päämäärät ja tavoitteet

Päämääränä metsien aktiivinen, kestävä ja monipuolinen käyttö on ensiarvoisen tärkeä. Päämäärissä ja tavoitteissa on hyvin painotettu Suomen kilpailukykyä ja metsien käyttöä. Päämääriin ja tavoitteisiin on tarpeellista lisätä kansallinen edunvalvonta, jotta päätäntävalta metsiä koskevissa asioissa on kansallisella tasolla. Investointiympäristön houkuttelevuus olisi tarpeen huomioida päämäärissä ja tavoitteissa.

Luku 4.1 Hankesalkku ja 4.2 Kärkihankkeet

Huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 4.1: Hankesalkku ja 4.2: Kärkihankkeet

Hankesalkun kolme kärkihanketta kattavat metsästrategian vision ja tavoitteet ja toimenpiteet ovat konkreettisia. Kärkihankkeissa olisi lisäksi hyvä korostaa yhtenäisen edunvalvonnan ja vaikuttamisen merkitystä ja niihin liittyviä toimenpiteitä EU- ja kansainvälisessä metsäpolitiikassa. Suomen kannalta on tärkeää, että on selkeä ja yhteinen metsien käyttöä edistävä poliittinen linja.

Yhteys biotalousstrategian toteuttamiseen olisi tarpeen kuvata tarkemmin. Hankesalkun ja kärkihankkeiden osalta olisi hyvä pohtia tarvitaanko metsäsektorin kehittämissuunnitelma, joka tukee metsäsektorin investointien edistämistä, perusmetsäteollisuuden toimintojen vahvistamista, puun monipuolista käyttöä ja puurakentamisen lisäämistä sekä uuden yritystoiminnan luomista uusien innovaatioiden ja entistä korkeamman jalostusasteen tuotteiden kautta.

Muuta kommentoitavaa

Muuta kommentoitavaa

On tärkeää ylläpitää ja edistää metsien kasvua tehokkaalla metsänhoidolla mm. oikea-aikaisilla metsänhoitotoimenpiteillä, hyvillä istutus- ja kylvömateriaaleilla ja uudistamista nopeuttamalla. Monimuotoisuuden ja biodiversiteetin menetelmiin talousmetsissä on syytä kiinnittää huomiota. Hiiliviisaalla kiertoajalla voidaan tuottaa laadukasta raaka-ainetta saha- ja selluteollisuuteen.

Metsien saavutettavuuden osalta strategiassa olisi tarpeen kiinnittää huomiota laajemmin metsätaloutta palvelemaan infraan kuten alempiasteiseen tieverkkoon, terminaaleihin ja logistiikan kehittämiseen.

Lopuksi on huomioitava, että alueilla ja paikallisilla toimijoilla on suuri rooli siinä, miten metsästrategiassa esitetyt toimenpiteet omaksutaan ja jalkautetaan ja sovelletaan toimintaan vaikuttavalla tavalla.

Kainuun liitto Kirjaamo
Kainuun liitto - Pentti Malinen, maakuntajohtaja